

ФОРМУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПРОМИСЛОВИХ ЕНЕРГЕТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ З УРАХУВАННЯМ ВПЛИВУ СТРУКТУРНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

А. В. Проценко, здобувач, Українська інженерно-педагогічна академія, protsenko-1@ukr.net, orcid: 0000-0002-8073-9184

Стаття присвячена визначенню напрямів формування управлінських рішень щодо підвищення рівня інноваційного потенціалу промислових енергетичних підприємств з урахуванням впливу структурних трансформацій. У статті визначено, що у сучасних умовах функціонування значний вплив на коливання рівня інноваційного потенціалу промислових енергетичних підприємств має недосконалість структурних трансформацій, що, як правило є «хворобою зростання»: відставання системи управління та інших внутрішніх механізмів від нових масштабів діяльності, невміння своєчасно та комплексно проводити необхідні інноваційні зміни, непрофесійний менеджмент тощо.

Продемонстровано, що вдосконалення процесу формування управлінських рішень щодо підвищення рівня інноваційного потенціалу з урахуванням впливу структурних трансформацій взагалі є одним із ключових шляхів стабілізації економічної сфери діяльності промислових енергетичних підприємств в цілому – це якісна послідовність дій і станів, які використовуються для досягнення цілей. Виокремлено етапи процесу формування управлінських рішень, а саме: аналізу середовища і стану інноваційного потенціалу підприємств, визначення цілей розвитку, формування критеріїв досягнення цілей, формулювання задач, виявлення і виділення наявних ресурсів на цілі розвитку, виокремлення чинників ризику і форс-мажору, здійснення заходів по їх нейтралізації.

Відповідно до розрахунків рівень інноваційного потенціалу промислових енергетичних підприємств має задовільний параметр. Поряд з результативними напрямками підвищення рівня інноваційного потенціалу промислових енергетичних підприємств з урахуванням структурних трансформацій запропоновано залучати внутрішні резерви досягнення беззбиткової діяльності за рахунок більш комплексного використання виробничих потужностей, підвищення якості і конкурентоздатності продукції, зниження собівартості, доцільного використання матеріально-трудових та фінансово-економічних ресурсів, скорочення непродуктивних витрат і втрат, впровадження ресурсозберігаючих технологій.

Ключові слова: управлінське рішення, структурні трансформації, інноваційний потенціал, ефективність управління, вплив, підприємство.

Постановка проблеми. Практикою, та дослідженнями вчених встановлено, що потенційного інвестора завжди цікавить привабливе промислове енергетичне підприємство в привабливому регіоні з інноваційно-розвинутою галузевою економікою. Інвестиції та інновації мають домінуючу вагомість не тільки для стратегічного стану підприємства, а й для економіки країни в цілому. З їх допомогою здійснюється роз-

ширене відтворення основних засобів як виробничого, так і невиробничого призначення, зміцнюється матеріально-технічна база суб'єктів господарювання, що дає змогу підприємствам збільшити обсяги виробництва продукції, поліпшити умови праці. Від них залежать собівартість, асортимент, якість, новизна і конкурентоспроможність продукції.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питаннями управління структурними трансформаціями та інноваційного потенціалу займалися вітчизняні та зарубіжні вчені, серед яких: Гук О.[1], Гурочкіна В.[2], Іванілова О.[3], Касс М. [4], Левченко Ю. [5], Мазаракі А.[6], Сенів Б. [7], Сидорчук І. [8], та інших. Аналіз цих робіт свідчить про те, що вимагають подальших досліджень питання пов'язані з дослідженням напрямів формування управлінських рішень щодо підвищення рівня інноваційного потенціалу підприємств.

Формулювання мети статті. Метою даної статті є визначення напрямів формування управлінських рішень щодо підвищення рівня інноваційного потенціалу промислових енергетичних підприємств з урахуванням впливу структурних трансформацій.

Виклад основного матеріалу дослідження. Неабиякий вплив на коливання рівня інноваційного потенціалу промислових енергетичних підприємств має недосконалість структурних трансформацій, що, як правило є «хворобою росту»: відставання системи управління та інших внутрішніх механізмів від масштабів діяльності, невміння своєчасно та комплексно здійснювати інновації, непрофесійний менеджмент тощо.

Тому важливим є постійне вдосконалення формування управлінських рішень щодо підвищення рівня інноваційного потенціалу з урахуванням впливу структурних трансформацій. Запропонований нами методичний підхід до формування управлінських рішень щодо підвищення рівня інноваційного потенціалу промислових енергетичних підприємств з урахування впливу структурних трансформацій (рис. 1) може вважатися одним із ключових напрямів стабілізації економічної сфери діяльності промислових енергетичних підприємств, оскільки це якісна послідовність дій і станів, які використовуються для досягнення цілей. Процес формування включає етапи аналізу середовища і стану інноваційного потенціалу підприємств, формування цілей розвитку, формування критеріїв досягнення цілей, формулювання задач, виявлення і виділення наявних ресурсів на меті розвитку, виявлення чинників ризику і форс-мажору і вживання заходів по їх

нейтралізації. Ці методичні етапи, як правило, виконуються фахівцями, що входять в різні функціональні підрозділи. Це створює передумову для виникнення міжкультурних бар'єрів, що утрудняють ухвалення злагодженої стратегії. Основними чинниками, які необхідно розглядати при формуванні управлінських рішень щодо підвищення рівня інноваційного потенціалу, є: організаційна структура, корпоративна культура, процес формування, ухвалення і реалізації управлінських рішень, контекст (історія розвитку підприємства і його специфіка).

В процесі формування управлінських рішень обов'язково повинні брати участь виконавці і користувачі стратегії, а також повинна враховуватися думка клієнтів. Все це породжує цілий клас проблем узгодження і координації діяльності осіб, що формують, приймають і реалізують стратегію. Процес побудови оптимізаційної моделі оцінки інноваційного потенціалу промислових енергетичних підприємств належить до складних задач, внаслідок того, що виникає необхідність в урахуванні значної множини вхідних параметрів X , вихідних параметрів Y та функції їх перетворення Z : $X \rightarrow Y$. За такої ситуації доцільно розв'язувати подібні задачі шляхом перетворення складної функції на ряд простіших, які послідовно ідентифікують певні параметри у функціях вищих рівнів.

Оцінювання інноваційного потенціалу підприємств полягає у реалізації ряду функцій. По-перше, для оцінки інноваційного потенціалу необхідно визначити певні критерії віднесення підприємств до конкретного рівня інноваційного стану. По-друге, є необхідність врахування множини параметрів, які є базою для розрахунку оцінювальних параметрів. Особливістю такої математичної моделі є те, що вона враховує множину початкових вхідних параметрів, які визначаються:

- за допомогою відповідної звітності підприємства;
- множини оцінювальних параметрів інноваційного стану;
- функції перетворення початкових параметрів на оцінювальні;
- множини декомпозиційних функцій

згорання параметрів, за якими здійснюється ідентифікація рівня інноваційного по-

тенціалу промислових енергетичних підприємств.

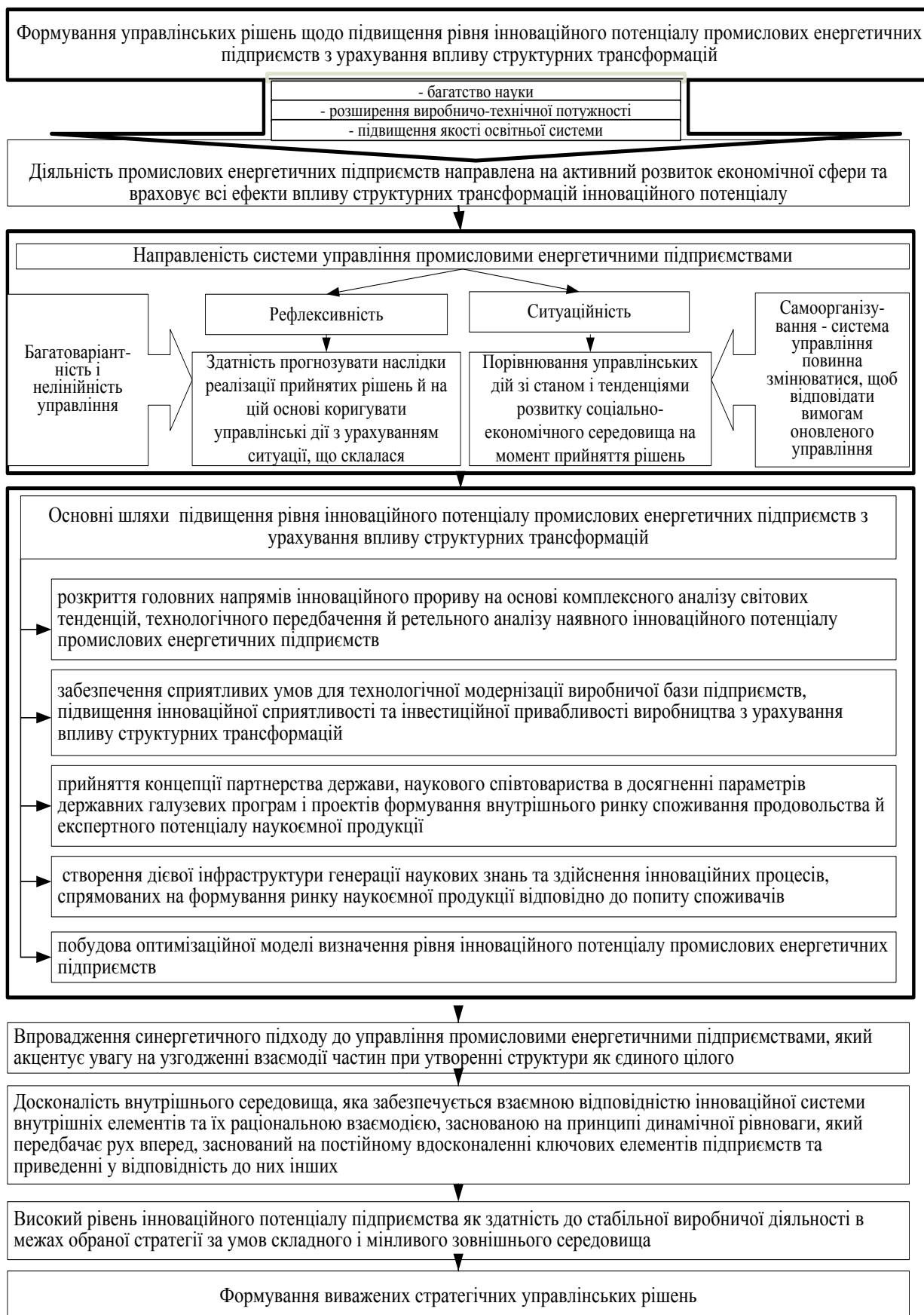

Рис. 1. Методичний підхід до формування управлінських рішень щодо підвищення рівня інноваційного потенціалу з урахування впливу структурних трансформацій

Для визначення функцій необхідно сформулювати множини вхідних та вихідних параметрів. Ці множини повинні охоплювати широкий спектр впливаючих параметрів, а також задовольняти умовам повноти, дієвості та мінімальності. На цьому етапі доцільно залучати групу компетентних експертів, зокрема фінансових аналітиків, аудиторів, економістів, зацікавлених інвесторів, тощо. Збір і узагальнення даних проводиться шляхом анкетування серед визначеної компетентної групи, якій пропонується оцінити ступінь вагомості окремого показника серед запропонованих.

Для оцінки узгодженості думок експертів доцільно користуватися дисперсійним коефіцієнтом конкордації (W), що визначається як відношення оцінки дисперсії (D) до максимального значення цієї оцінки (D_{\max}):

$$W = \frac{D}{D_{\max}} \quad (1)$$

$$D = \frac{1}{m-1} \sum_{i=1}^m (\sum_{s=1}^d r_{is} - \bar{r})^2 \quad (2)$$

$$\bar{r} = \frac{1}{m} \sum_{i=1}^m \sum_{s=1}^d r_{is} \quad (3)$$

$$D_{\max} = \frac{d^2(m^3 - m) - d \sum_{s=1}^d T_s}{12(m-1)} \quad (4)$$

$$T_s = \sum_{k=1}^{H_s} (h_k^3 - h_k) \quad (5)$$

де m – кількість об'єктів;
 r_{is} – ранг, наданий s -м експертом i -му об'єкту;

T_s – показник зв'язаних рангів в s -му ранжуванні;

H_s – число груп однакових рангів в s -му ранжуванні;

h_k – число однакових рангів в k -тій групі зв'язаних рангів при ранжуванні s -м експертом.

Коефіцієнт конкордації набуває значень від 0 до 1. Чим більшим є значення коефіцієнта конкордації, тим більш узгоджені думки експертів. При:

$W = 1$ є повна узгодженість думок експертів;

якщо $W = 0$, то інформація є повністю неузгодженою.

Якщо результат неузгоджений, доцільно провести додаткове опитування, зокрема для експертів, результати яких найбільш відхиляються від групової думки. Експертами було обрано десять провідних фахівців промислових енергетичних підприємств (табл. 1).

Таблиця 1

Матриця балів, отриманих в результаті експертного оцінювання

№ п/п	Показник	Оцінки експертів									
		e1	e2	e3	e4	e5	e6	e7	e8	e9	e10
1	Фінансування інноваційних витрат	10	10	9	9	10	10	10	9	10	9
2	Рівень технологій виробництва	10	9	9	10	10	10	8	8	10	10
3	Інноваційні методи розвитку	5	5	4	6	4	5	7	7	5	6
4	Організаційна структура	4	9	8	10	9	9	8	10	10	9
5	Гнучкість системи управління	9	8	9	8	9	9	8	8	10	9
6	Форми контролю за якістю	10	10	9	8	8	9	8	8	10	9
7	Потенціал ринку	10	10	10	10	9	10	9	9	10	9
8	Виробнича потужність	3	8	7	7	8	6	9	7	7	7
9	Якість обладнання	9	10	9	9	10	10	7	10	8	8
10	Якість товарів, робіт та послуг	8	7	9	8	10	9	9	8	10	9
11	Кваліфікація персоналу	8	7	9	8	9	9	8	9	10	9
12	Сервіс для клієнтів	4	5	5	3	6	7	5	7	6	7
13	Конкурентне середовище	8	9	9	8	8	8	9	10	9	9
14	Ступінь цінового тиску	5	4	6	5	4	4	5	7	6	8

Продовження табл. 1

15	Технологічний розвиток	5	4	6	5	4	4	6	6	5	8
16	Посередники	5	3	6	6	5	5	6	6	5	7
17	Законодавче регулювання	5	5	5	6	6	5	6	6	5	7
18	Рентабельність галузі	5	4	5	4	5	5	6	6	5	8
19	Використання об'єктів інтелектуальної власності	8	7	8	9	8	8	9	9	10	9
20	Структура джерел фінансування інноваційних витрат	8	7	8	9	8	8	9	9	10	9
21	Інвестиційна привабливість галузі	9	10	10	9	9	10	10	9	10	10
22	Показники рекламної діяльності	4	7	5	6	8	8	9	7	10	7
	Всього	157	157	167	162	167	168	171	175	181	183

Виходячи з критерію повноти найбільш широко та повно оцінюють результати діяльності підприємств групи параметрів: організаційні, виробничі, маркетингові, фактори конкуренції, попиту, збуту та ін. Вищезазначеним спеціалістам було запро-

поновано проранжувати ряд параметрів інноваційного потенціалу, що характеризують дані групи. У результаті була отримана матриця балів, наданих експертами інноваційним параметрам (табл. 2).

Таблиця 2

Частота повторів оцінок експертів при ранжуванні заданих інноваційних параметрів промислових енергетичних підприємств

Оцінка	Частота повторів									
	e1	e2	e3	e4	e5	e6	e7	e8	e9	e10
10	4	5	3	2	4	5	2	3	12	2
9	4	2	8	6	5	5	7	6	1	10
8	5	3	2	5	6	4	5	4	1	4
7	0	5	1	1	0	1	2	5	1	5
6	0	0	3	4	2	1	4	4	2	1
5	6	3	4	2	2	4	2	0	5	0
4	2	3	1	1	3	2	0	0	0	0
3	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0
2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Після того, як дані від експертів зібрані, було проведено обробку отриманих оцінок. При обробці матеріалів колективного експертного оцінювання відносної ваги параметрів доцільно використовувати метод рангової кореляції. Тому дані, отримані в балах, відповідним чином було проранжовано.

Ранг, що дорівнює одиниці, присвоюється найбільш важливому фактору; ранг

з максимальним числом n – найменш важливому фактору.

Якщо експерт присвоює однакову кількість балів декільком факторам, то їм присвоюються стандартизовані ранги.

Стандартизований ранг – це частка від ділення суми місць, зайнятих факторами з однаковими рангами, та загальної кількості таких альтернатив.

Аналізуючи бали, проставлені показникам першим експертом: 10, 10, 10, 10, 9, 9, 9, 9, 8, 8, 8, 8, 8, 5, 5, 5, 5, 5, 4, 4, 3, визначимо місця, що займає кожний показник згідно з кількістю балів: 1–4, 5–8, 9–13, 14–19, 20–21, 22. Використовуючи правила визначення стандартизованих рангів, отрима-

ємо такі їх значення: 2,5; 6,5; 11; 16,5; 20,5; 22, де $2,5 = (1+2+3+4)/4$; $6,5 = (5+6+7+8)/4$; $11 = (9+10+11+12+13)/5$; $16,5 = (14+15+16+17+18+19)/6$; $20,5 = (20+21)/2$; $22 = 22/1$.

Аналогічним чином визначаємо ранги за усіма іншими експертами (табл. 3).

Таблиця 3

Ранги за кожною окремою оцінкою промислових енергетичних підприємств

Оцінка	Ранги									
	e1	e2	e3	e4	e5	e6	e7	e8	e9	e10
10	2,5	3,0	2,0	1,5	2,5	3,0	1,5	2,0	6,5	1,5
9	6,5	6,5	7,5	5,5	7,0	8,0	6,0	6,5	13,0	7,5
8	11,0	9,0	12,5	11,0	12,5	12,5	12,0	11,5	14,0	14,5
7		13,0	14,0	14,0		15,0	15,5	16,0	15,0	19,0
6			16,0	16,5	16,5	16,0	18,5	20,5	16,5	22,0
5	16,5	17,0	19,5	18,5	18,5	18,5	21,5		20,0	
4	20,5	20,0	22,0	21,0	21,0	21,5				
3	22,0	22,0		22,0						
2										
1										

Маючи ранги за кожною окремою оцінкою, можемо зробити відповідний розрахунок зв'язаних рангів, які будуть

необхідні при розрахунку максимального значення оцінки дисперсії (табл. 4).

Таблиця 4

Розрахунок показника зв'язаних рангів в s-ранжуванні

Оцінка	Ранги									
	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10
10	60	120	24	6	60	120	6	24	1716	6
9	60	6	504	210	120	120	336	210	0	990
8	120	24	6	120	210	60	120	60	0	60
7	0	120	0	0	0	0	6	120	0	120
6	0	0	24	60	6	0	60	60	6	0
5	210	24	60	6	6	60	6	0	120	0
4	6	24	0	0	24	6	0	0	0	0
3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Сума	456	318	618	402	426	366	534	474	1842	1176

За визначеними параметрами буде мати матриця, яка містить вже проранжовані бали, що були надані експертами відповідним показникам фінансового стану суб'єкта господарювання (табл. 5).

Підставляючи отримані значення у формули 1-5 запишемо вираз для визначення коефіцієнта конкордації:

$$D_{\max} = \frac{d^2(m^2 - m) - d \sum_{s=1}^d T_s}{12(m-1)} = \frac{12 \cdot 63428,5}{10^2(22^2 - 22) - 10 \cdot 6612} = 0,734 \quad (6)$$

У даному випадку значення коефіцієнта конкордації близьке до одиниці, отже, можна зробити висновок, що ступінь узгодженості думок експертів промислових енергетичних підприємств є достатньо високою.

Матриця рангів показників впливу на рівень інноваційного потенціалу промислових енергетичних підприємств

№ п/п	Оцінки експертів										Сума рангів	Відх. від середн. суми	Z2
	e1	e2	e3	e4	e5	e6	e7	e8	e9	e10	rs	Zs	
1	2,5	3,0	7,5	5,5	2,5	3,0	1,5	6,5	6,5	7,5	46,0	-69,0	4761,0
2	2,5	6,5	7,5	1,5	2,5	3,0	12,0	11,5	6,5	1,5	55,0	-60,0	3600,0
3	16,5	17,0	22,0	16,5	21,0	18,5	15,5	16,0	20,0	22,0	185,0	70,0	4900,0
4	6,5	9,0	2,0	5,5	7,0	8,0	12,0	2,0	6,5	7,5	66,0	-49,0	2401,0
5	6,5	9,0	7,5	11,0	7,0	8,0	12,0	11,5	6,5	7,5	86,5	-28,5	812,3
6	2,5	3,0	7,5	11,0	12,5	8,0	12,0	11,5	6,5	7,5	82,0	-33,0	1089,0
7	2,5	3,0	2,0	1,5	7,0	3,0	6,0	6,5	6,5	7,5	45,5	-69,5	4830,3
8	22,0	9,0	14,0	14,0	12,5	16,0	6,0	16,0	15,0	19,0	143,5	28,5	812,3
9	6,5	3,0	7,5	5,5	2,5	3,0	15,5	2,0	14,0	14,5	74,0	-41,0	1681,0
10	11,0	13,0	7,5	11,0	2,5	8,0	6,0	11,5	6,5	7,5	84,5	-30,5	930,3
11	11,0	13,0	7,5	11,0	7,0	8,0	12,0	6,5	6,5	7,5	90,0	-25,0	625,0
12	20,5	17,0	19,5	22,0	16,5	15,0	21,5	16,0	16,5	19,0	183,5	68,5	4692,3
13	11,0	6,5	7,5	11,0	12,5	12,5	6,0	2,0	13,0	7,5	89,5	-25,5	650,3
14	16,5	20,0	16,0	19,5	21,0	21,5	21,5	16,0	16,5	14,5	183,0	68,0	4624,0
15	16,5	20,0	16,0	19,5	21,0	21,5	18,5	20,5	20,0	14,5	188,0	73,0	5329,0
16	16,5	22,0	16,0	16,5	18,5	18,5	18,5	20,5	20,0	19,0	186,0	71,0	5041,0
17	16,5	17,0	19,5	16,5	16,5	18,5	18,5	20,5	20,0	19,0	182,5	67,5	4556,3
18	16,5	20,0	19,5	21,0	18,5	18,5	18,5	20,5	20,0	14,5	187,5	72,5	5256,3
19	11,0	13,0	12,5	5,5	12,5	12,5	6,0	6,5	6,5	7,5	93,5	-21,5	462,3
20	11,0	13,0	12,5	5,5	12,5	12,5	6,0	6,5	6,5	7,5	93,5	-21,5	462,3
21	6,5	3,0	2,0	5,5	7,0	3,0	1,5	6,5	6,5	1,5	43,0	-72,0	5184,0
22	20,5	13,0	19,5	16,5	12,5	12,5	6,0	16,0	6,5	19,0	142,0	27,0	729,0
Усього											2530,0	2415,0	63428,5
Середнє значення											115,0		0

Коефіцієнт конкордації являє собою випадкову величину. Оцінка значимості коефіцієнта конкордації перевіряється за критерієм Пірсона та у нашому випадку становить 160,404.

Розраховане значення χ^2 зіставляється із табличним значенням $\chi^2_{\text{табл}}$ для $n = m - 1$ ступенів свободи та рівня значимості ($P = 0,95$). У нашому випадку при $n = 22 - 1 = 21$ ступенях свободи та $P=0,95$ $\chi^2_{\text{табл}} = 32,671$.

Оскільки $32,671 < 160,404$, то гіпотеза про узгодженість експертів у ранжируванні приймається. Отже, попередні розрахунки дали змогу зробити висновок про високий ступінь узгодженості думок експертів.

Кількісна оцінка ступеня узгодженості множини експертних оцінок не є самоціллю, а призначена для обґрунтування

відповіді на питання щодо можливості використання цієї множини для обчислення агрегованої функції оцінки рівня інноваційного потенціалу промислових енергетичних підприємств.

За результатами отриманих агрегованих оцінок виходячи з критеріїв дієвості та мінімальності відбираємо найбільш вагомні показники, які будуть застосовані при побудові моделі оцінки інноваційного потенціалу промислових енергетичних підприємств. Ідея використання функції бажаності як оптимізуючої функції полягає в тому, що значення кожного з оцінюваних параметрів оптимізації (прогнозування) Y_i , яких в задачі може бути достатньо багато, перетворюються у відповідні бажаності d_i , після чого формується узагальнена функція бажаності D , яка є середнім геометричним бажаностей

окремих параметрів оптимізації. Шкала бажаності визначена в інтервалі від 0 до 1. При цьому значення факторів, які найбільш сприятливі для нормального функціонування системи, співставляють за значеннями наближеними до 1 (від 0,6 до 1). Тим же рівням фактора, які вважаються несприятливими, визначаються на шкалі бажаності значення наближені до 0 (від 0 до 0,4).

Конкретні засоби реалізації функції бажаності можуть бути досить різноманітними. Було використано функцію бажаності Харрінгтона:

$$D = \sqrt[n]{\prod_{i=1}^n d_i} \quad (7)$$

$$d_i = \exp(-\exp(-y_i)) \quad (8)$$

де n – кількість показників, які використовуються для оцінки рівня інноваційного потенціалу промислових енергетичних підприємств;

d_i – частинна функція, яка визначена відповідно до шкали Харрінгтона;

y_i – показник рівня інноваційного потенціалу.

Шкала Харрінгтона умовно поділяється на п'ять ділянок, що характеризують безрозмірну величину показників, які розглядаються. Точка з координатами (0,00; 0,37) є критичною точкою перегибу кривої – вона ділить значення показників на задовільні й незадовільні.

Для застосування шкали Харрінгтона необхідно всі досліджувані показники привести до безрозмірного вигляду відповідно до осі абсцис та розрахувати величини частинних функцій Харрінгтона за формулою (8).

Для надання показникам безрозмірного вигляду (y_i) скористаємось формулами:

$$y_i \uparrow (\max) = \frac{k_i}{k_{kpm}} \quad (9)$$

$$y_i \downarrow (\min) = \frac{1-k_i}{k_{kpm}} \quad (10)$$

де k_i – розрахункове значення показника;

k_{kpm} – критичне значення показника;

max/min – критерій максимізації/мінімізації отриманого показника.

Таблиця 6

Градація рівня інноваційного потенціалу в залежності від значень функції бажаності

Значення функції	Характеристика рівня інвестиційної привабливості
0,8–1,0	Високий
0,63–0,8	Достатній
0,37–0,63	Середній
0,2–0,37	Помірний
0,0–0,2	Низький

Висновок. Отже, відповідно до розрахунків рівень інноваційного потенціалу промислових енергетичних підприємств має задовільний параметр. Таким чином, для підвищення рівня інноваційного потенціалу промисловим енергетичним підприємствам необхідно, враховуючи специфіку галузі та конкретні умови діяльності, розробити та здійснити стратегічний комплекс інноваційних заходів основним серед яких є, безумовно, досягнення прибутковості. Оскільки стабільно зростаючий та достатньо високий рівень рентабельності надає підприємствам реальні можливості по зміцненню свого фінансово-економічного становища та подальшого розвитку. Крім результативних

напрямків підвищення рівня інноваційного потенціалу промислових енергетичних підприємств з урахуванням структурних трансформацій необхідно проводити пошук внутрішніх резервів по досягненню беззбиткової діяльності за рахунок більш комплексного використання виробничої потужності підприємств, підвищення якості і конкурентоздатності продукції (товарів, робіт та послуг), зниження собівартості, доцільного використання матеріально-трудових та фінансово-економічних ресурсів, скорочення непродуктивних витрат і втрат. Головну увагу при цьому необхідно відвести питанням ресурсозберігання: впровадження прогресивних норм, нормативів й ресурсозберігаючих

технологій, організації обліку і контролю за використанням ресурсів, вивчення і впровадження передового досвіду в здійсненні режиму економії, матеріального стимулювання працівників й скорочення непродуктивних витрат і втрат.

Література

1. Гук О. В. Інноваційний потенціал як інструмент забезпечення інноваційного розвитку підприємства / О. В. Гук, О. С. Дейнека, Р. І. Лексін // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2016. – Вип. 14. – С. 348–351.
2. Гурочкіна В. В. Інноваційний потенціал підприємств: сутність та система захисту / В. В. Гурочкіна // Економіка: реалії часу. – 2015. – № 5 (21). – С. 51–57.
3. Іванілова О. А. Методологічні підходи до підвищення ефективності виробництва на інноваційній основі / О. А. Іванілова // Ефективна економіка. – 2011. – № 8. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=667>.
4. Касс М. Е. Формирование стратегии инновационного развития предприятия на основе управления нематериальными активами: монография / М. Е. Касс. – Н. Новгород : ННГАСУ, 2011. – 159 с.
5. Левченко Ю. Г. Сутність та складові інноваційного потенціалу підприємства / Ю. Г. Левченко // Наукові праці НУХТ. – 2012. – № 43. – С. 57–61.
6. Мазаракі А. А. Інноваційний потенціал України: монографія / А. А. Мазаракі, Т. М. Мельник, В. В. Юхименко, В. М. Костюченко, Л. П. Кудирко [та ін.]; за заг. ред. А. А. Мазаракі – К. : Київ. нац. торг.-екоп. ун-т, 2012. – 592 с.
7. Сенів Б. Оцінка ефективності інноваційної діяльності підприємства: проблеми і шляхи розв'язання / Б. Сенів // Українська наука: минуле, сучасне, майбутнє. – 2010. – Вип. 14–15. – С. 243–250.

ФОРМИРОВАНИЕ УПРАВЛЕНЧЕСКИХ РЕШЕНИЙ ПО ПОВЫШЕНИЮ УРОВНЯ ИННОВАЦИОННОГО ПОТЕНЦИАЛА ПРОМЫШЛЕННЫХ ЭНЕРГЕТИЧЕСКИХ ПРЕДПРИЯТИЙ С УЧЕТОМ ВЛИЯНИЯ СТРУКТУРНЫХ ТРАНСФОРМАЦИЙ

А. В. Проценко, соискатель, Украинская инженерно-педагогическая академия

Статья посвящена определению направлений формирования управленческих решений по повышению уровня инновационного потенциала промышленных энергетических предприятий с учетом влияния структурных трансформаций. В статье определено, что в современных условиях функционирования значительное влияние на колебания уровня инновационного потенциала промышленных энергетических предприятий имеет несовершенство структурных трансформаций, что, как правило, является «болезнью роста»: отставание системы управления и других внутренних механизмов от новых масштабов деятельности, неумение своевременно и комплексно вводить необходимые инновационные изменения, непрофессиональный менеджмент и прочее.

Продемонстрировано, что совершенствование формирования управленческих решений по повышению уровня инновационного потенциала с учетом влияния структурных трансформаций является одним из ключевых путей стабилизации экономической сферы деятельности промышленных энергетических предприятий в целом - это качественная последова-

8. Сидорчук І. П. Сутність, структура та особливості оцінювання інноваційного потенціалу промислового підприємства / І. П. Сидорчук // Економіка і регіон. – 2014. – № 2 (45). – ПолтНТУ. – С. 97–101.

References

1. Huk, O.V., Deyneka, O.S., & Lieksin, R.I. (2016). Innovatsiynyy potentsial yak instrument zabezpechennia innovatsiynoho rozvytku pidpriemstva. Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky, Issue 14, 348-351.
2. Hurochkina, V.V. (2015). Innovatsiynyy potentsial pidpriemstv: sutnist ta systema zakhystu. Ekonomika: realii chasu, 5(21), 51-57.
3. Ivanilova, O.A. (2011). Metodolohichni pidkhody do pidvyshchennia efektyvnosti vyrobnytstva na innovatsiyniy osnovi. Efektyvna ekonomika, (8), Retrieved from <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=667>
4. Kass, M.E. (2011). Formirovanie strategii innovatsionnogo razvitiya predpriyatiya na osnove upravleniya nematerialnymi aktivami. Nizhmiy Novgorod: NNGASU, Russia.
5. Levchenko, Yu.H. (2012). Sutnist ta skladovi innovatsiynoho potentsialu pidpriemstva. Naukovi pratsi NUKhT, (43), 57-61.
6. Mazaraki, A.A., Melnyk, T.M., Yukhymenko, V.V., Kostyuchenko, V.M., & Kudyrko, L.P. (2012). Innovatsiynyy potentsial Ukrainy. Kyivskyy natsionalnyy torhivelno-ekonomichnyy universytet, Kyiv.
7. Seniv, B. (2010). Otsinka efektyvnosti innovatsiynoi diyalnosti pidpriemstva: problemy i shliakhy rozv'iazannia. Ukrainska nauka: mynule, suchasne, maybutnie, Issue 14-15, 243-250.
8. Sydorчук, I.P. (2014). Sutnist, struktura ta osoblyvosti otsiniuvannia innovatsiynoho potentsialu promyslovoho pidpriemstva. Ekonomika i rehion, 2 (45), 97-101, PoltNTU.

тельность действий и состояний, которые используются для достижения целей. Выделены этапы процесса формирования управленческих решений, а именно: анализа среды и состояния инновационного потенциала предприятий, формирования целей развития, формирования критериев достижения целей, формулировки задач, выявления и выделения имеющихся ресурсов на цели развития, выявления факторов риска и форс-мажора и принятия мер по их нейтрализации.

Согласно расчетам уровень инновационного потенциала промышленных энергетических предприятий имеет удовлетворительное значение. Наряду с результативными направлениями повышения уровня инновационного потенциала промышленных энергетических предприятий с учетом структурных преобразований предложено привлекать внутренние резервы достижения за счет более комплексного использования производственных мощностей, повышения качества и конкурентоспособности продукции, снижения себестоимости, целесообразного использования материально-трудовых и финансово-экономических ресурсов, сокращения непроизводительных расходов и потерь, внедрения ресурсосберегающих технологий.

Ключевые слова: управленческие решения, структурные трансформации, инновационный потенциал, эффективность управления, влияние, предприятие.

FORMATION OF MANAGEMENT DECISIONS TO INCREASE THE INNOVATION POTENTIAL OF INDUSTRIAL ENERGY ENTERPRISES GIVEN THE IMPACT OF STRUCTURAL TRANSFORMATIONS

A.V. Protsenko, Applicant, Ukrainian Engineering and Pedagogical Academy

The article is devoted to defining directions of formation of managerial decisions to increase the level of innovative potential of industrial energy enterprises taking into account influence of structural transformations. The article determines that under current conditions of functioning, the imperfection of structural transformations influences the fluctuations of the innovation potential of industrial energy enterprises, which, as a rule, is a developmental disease: a lag of the management system and other internal mechanisms from new scales of activity, the inability to timely and comprehensively introduce necessary innovative changes, unprofessional management and more.

It has been demonstrated that improving the formation of managerial decisions aimed at increasing the level of innovative potential, taking into account the influence of structural transformations, is one of the key ways to stabilize the economic sphere of industrial energy enterprises as a whole, which is a qualitative sequence of actions and conditions to achieve goals. The stages of the process of forming managerial decisions are identified, namely: analysis of the environment and the state of innovative potential of enterprises, the formation of development goals, the formation of criteria for achieving goals, formulating tasks, identifying and allocating available resources for development, identifying risk factors and force majeure and taking measures to neutralize them.

Along with productive directions of increasing the level of innovative potential of industrial energy enterprises, taking into account structural transformations, it is proposed to attract internal reserves of achievement through more comprehensive use of production capacities, improving the quality and competitiveness of products, reducing costs, making appropriate use of material and labor, financial and economic resources, and reducing unproductive costs and losses, the introduction of resource-saving technologies.

Keywords: managerial decisions, structural transformations, innovation potential, management effectiveness, influence, enterprise.

Надійшла до редакції 10.12.19 р.